

T. C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
MANİSA YÖRESİ TÜRK TARİHİ VE KÜLTÜRÜNÜ
ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ

**BİRİNCİ ULUSLARARASI MEVLÂNÂ, MESNEVÎ VE
MEVLEVÎHÂNELER SEMPOZYUMU BİLDİRİLERİ
(19-21 Aralık 2001- Manisa Mevlevîhânesi)**

Yayına Hazırlayan

Emrehan KÜEY

MANİSA 2002

BURSA ŞEHİR MEZARLIKLARINDA BULUNAN MEVLEVÎ MEZAR TAŞLARI

Cahit TELCİ*Turân GÖKÇE**Vehbi GÜNAY***

Giriş

Değişik uygarlıklar ve kültürler tarafından farklı şekil ve görüntülerle karşımıza çıkan ölüm ve mezar kültürü, İslâm dünyasında da çeşitli geleneklerin tesiriyle çok farklı örneklerle şekillenmiştir. Türklerin ölüm, ölü gömme gelenek ve inanışları İslâmiyet ile birlikte çok renkli örneklerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Bu gelenekler içerisinde göze çarpan en önemli özelliklerden birisi de mezar taşlarının estetik formları ve tarihî önemleridir.

Osmanlı toplumu içerisinde belli meslek ve unvan sahipleri ile devlet kademesinde yer alan muhtelif görevlilerin mezar kitâbelerinin başlığında kullanılan formlar, özellikle klâsik dönem için, birbirinden farklı ve karakteristik bir yapı arz etmektedir. Sahip oldukları özellikler dolayısıyla, sanat ve estetiği de kullanarak, ait oldukları dönemlerin hayat, ölüm ve mezar kültürünün değişik cephelerine ışık tutan bu nadide eserlerin önemli bir kısmı günümüzde kaybolmaya yüz tutmuşlardır. Örneğin, uzun dönem Osmanlı medeniyetinin dayandığı esas unsurlardan biri olma özelliğini haiz olan yeniçerilere ait mezar taşlarından günümüze ulaşabilenler sayılabilecek kadar azdır. 1826'da ocaklarının kaldırılmasının ardından yeniçerileri hatırlatacak her şeyin ortadan kaldırılması hareketi, bu ocak mensuplarına özgü böklü mezar taşlarının süratle tahrip edilmesi sonucunu doğurmuştur. 14'ü hâlen müzelerde sergilenen toplam 19 mezar taşı o günlerin ve insanların hâtralarını yaşatmaktadır¹.

Tarikat çevresine dahil olan kimselerin mezar taşlarının tepelikleri de hemen bütün Osmanlı tarihi boyunca kendi karakteristik özelliklerini kaybetmemiştir. Bu itibarla, çalışmanın konusunu teşkil eden Mevlevîler için sikke, Bektâşîler için on iki dilimli tâc gibi mezar kitâbelerinin tepeliklerinde,

*Yrd. Doç. Dr., Celal Bayar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü.

** Doç. Dr., Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü.

*** Yrd. Doç. Dr., Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü.

¹ Hans-Peter Laqueur, *Hüve'l-Baki İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları*, Çev. S. Dilidüzgün, İstanbul 1997, s. 43 vd.

sarığın sarılış biçimi ile oluşturulan farklı formlar dikkat çekmektedir². Bilindiği üzere, Mevlevîlerin başlığı, uzun ve keçeden yapılmış olan “sikke”dir. Mevlevî tarikatı müntesip ve muhibbânı tarafından kullanılan sikke formu, Bektâşilik gibi diğer tarikat mensuplarında olduğu gibi, aynıyle mezar taşlarına da yansımıştır. Hanımlar için de başlık olarak değil fakat taşın üzerinde bir kabartma olarak işlenmiştir. Silindirik Mevlevî mezar taşlarında da sikkenin aynı minval üzere, rölyef biçiminde işlendiği görülmektedir³.

Çok büyük tekke mezarlıkları arasında yer alan Galata yada Kulekapı Mevlevîhânesi ile Yenikapı Mevlevîhânesi’nde sikkeli mezar taşı örnekleri bulunmaktadır. Bununla birlikte, bildiriye konu edilmiş olan Bursa mezarlıklarında olduğu gibi, umuma açık mezarlıklarda da, yukarıda işaret edilmiş olan tipolojik özellikleriyle kolayca diğerlerinden ayırt edilebilen Mevlevî mezar taşlarına rastlanmaktadır.

Bursa Mevlevîhânesi

XVII. yy.’da Bursa’da iki mevlevîhâne bulunmaktadır. Bunlardan ilki Kaplıca yolunda Demirhisar diye bilinen yerde, Hayreddin b. Garib tarafından yaptırılmıştır. Divâne Mehmed Efendi tarafından tamir edilerek genişleten mevlevîhânenin harap hale gelmesi üzerine 1611’de I. Ahmed (1603-1617) tarafından yeniden tamiri için Bursa Mukataası’ndan 100.000 akça tahsis edilmiştir⁴.

Diğer mevlevîhâne ise, Pınarbaşı’nda Ahmed Cünûnî Dede’nin şeyhi ve mesnevihânı olduğu Bursa Mevlevîhânesi olarak bilinen mevlevî âsitanesidir. Bursa’ya gelen Ahmed Cünûnî bu sırada İstanbul’da bulunması dolayısıyla tekkesi boş halde bulunan Yakub Efendi’nin tekkesinde irşad çalışmalarına devam etmiş, bir taraftan da mevlevîhâneyi inşa ettirmiştir. Mevlevîhâne’nin vakfiyesi 1613 yılında düzenlenmiştir. Mevlevîhâne’nin bitirilişine Haylî Bey “Mevlevîhâneyi Cünûnî Dede eyledi hû diye diye ihya” ifadesiyle (1024/1613) tarihini düşürmüştür⁵. Ahmed Cünûnî Dede (Öl. 1030/1620-21) tarafından kurulmuş olan Pınarbaşı Mevlevîhânesi, Mevlevîlik tarikatının onbeş âsitanesi arasında yer almaktadır⁶. Mevlevîhâne, Pınarbaşı’nda Vezirî Mahallesi

² Bu konudan ayrıntılı bilgi için bkz. İzzet Kumbaracılar, *Serpuşlar*, TTOK yay. by. t.y.

³ ES I/75 ve ES I/83 numaralı taşlar bunun için güzel bir örnek teşkil etmektedir. İstanbul’da bu şekilde işlenmiş bir hanım mezar taşı örneği için bkz. Hans-Peter Laqueur, *a.g.e.*, s. 164 ve resim 34.

⁴ Necdet Yılmaz, *Osmanlı Toplumunda Tasavvuf, Sufiler Devlet ve Ulema (XVII. Yüzyıl)*, İstanbul 2001, s. 293-294.

⁵ Necdet Yılmaz, *a.g.e.*, s. 294-295.

⁶ Mustafa Kara, “Bursa Mevlevîhanesi ve Ahmed Cünûnî Dede Vakfiyesi”, *S. Ü. Türkiyat Arş. Ens. Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, II. Milletlerarası Osmanlı Devleti’nde Mevlevîhâneler Kongresi (Tebliğler-Özel Sayı), 2 (Mayıs 1996), s. 155 vd.

hudutları dahilinde, Surdibi'nde bulunmaktaydı. XVII. yüzyılın ikinci yarısındaki durumu tespit eden Evliyâ Çelebi, Bursa tekkeleri içerisinde en mükellef âsitâne olarak tavsif etmiş olduğu Mevlevîhâne'yi, '*Pınarbaşı râhî üzre yetmiş seksen hücreli semâ meydanıyla arasta, bağ ve bağçe ile pirâstedir*' şeklinde tasvir etmektedir⁷.

Zamanla harap olduğu anlaşılan Mevlevîhâne'nin, XX. yüzyıl başlarından itibaren bazen depo bazen de karakol olarak kullanılmış olduğu bilinmektedir⁸. Aradaki yolun sonradan açılmış olduğu düşünüldüğünde, Pınarbaşı mezarlığının yola yakın kısmının Mevlevîhâne'nin türbe bölümünün uzantısı olduğunu ifade etmek mümkündür. Günümüzde, yakın zamanlarda inşa edilmiş anıtkabir-varî kapalı mekan içerisinde, sonradan tanzim edildiği ve muhtemelen dergâhın postnişinlerine ait olduğu anlaşılan, son derece bakımsız halde bulunan bazı sandukalar ile kapalı mekânın arkasındaki bazı mezar taşları haricinde hiçbir eser bulunmayan, Pınarbaşı Mezarlığı ile sur kalıntıları arasında yer alan Mevlevîhâne alanı hâlen Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından su deposu ve görevli konutu olarak kullanılmaktadır.

Kısacası, XVII. yüzyılın başlarından itibaren faaliyet gösteren bu mevlevîhâne ve Bursa'da mevlevî tarikatı mensuplarına ait olan mezar taşlarının, diğer mevlevîhâne hâmuşanının durumundan farklı olmadığını belirtmek gerekir⁹.

Bu bildiriye konu edilen mezar kitâbeleri, Bursa'da mülkiyeti Büyükşehir Belediyesi'ne ait ve halen gömüye açık olan Emir Sultan, Musa Baba, Alaca Hırka ve Pınarbaşı Mezarlıklarında bulunan Osmanlı dönemi (1923-1928 dönemi de dahil) mezar kitâbeleri üzerinde yürüttüğümüz geniş kapsamlı envanter çalışması sonucunda tespit edilmiştir.

Adı geçen dört mezarlıkta bulunan ve tamamının envanterinin çıkarılmış olduğu tarihî mezar taşlarının içerisinde 2 tanesi Emir Sultan Câmîi Mezarlığı'nda, 18 tanesi de Pınarbaşı Mezarlığı'nda olmak üzere toplam 20 adet Mevlevî mezar kitâbesi bulunmaktadır. Musa Baba ve Alaca Hırka Mezarlıklarında ise Mevlevîlere ait herhangi bir mezar taşı bulunmamaktadır.

⁷ Evliya Çelebi, *Seyahatnâme*, C. II, s. 17.

⁸ Mustafa Kara, "Ahmed Cünûnî Dede ve Bursa Mevlevîhanesi", *Tarih ve Toplum*, C. XI, S. 65 (Mayıs 1989), s. 282.

⁹ 1622'de günümüzde Beşiktaş'da Çırağan Sarayı'nın bulunduğu yere inşa edilen Beşiktaş Mevlevîhanesi'nin Maçka ve daha sonra Bahariye'ye taşınması sonucunda buralara taşınmayan XVII-XIX. yüzyıllara ait 29 Mevlevî mezar taşı ve kabir 1987'de Saray'ın otele dönüşümü restorasyonunda bodrumdan alınarak Galata Mevlevîhanesi hazinesine nakledilmiştir. Bkz. Hans-Peter, s. 41, 50-51. Ayrıca bkz. M. Baha Tanman, "Beşiktaş Mevlevîhanesi", *TDVİA*, C.V, İstanbul 1992, s. 554. İlgisizlik âsitâneler içerisinde en geniş ve en büyüğü olan Gelibolu Mevlevîhanesi'nin de kaderi olmuştur. Bkz. Barihüda Tanrıkorur, "Gelibolu Mevlevîhanesi", *TDVİA*, C. XIV, İstanbul 1996, s. 6-8.

Dolayısıyla, bildirinin ağırlığını Pınarbaşı Mezarlığı'nda bulunan mezar taşları teşkil etmektedir. Bu durum, Bursa'nın hakkında tarihî bilgi bulunan mevlevîhânesinin Pınarbaşı semtinde bulunması ve vefat eden Mevlevîlerin genellikle hemen Mevlevîhâne yanında gelişen adı geçen mezarlığa defnedilmiş olmasının doğal bir sonucudur.

Pınarbaşı Mezarlığı (PB)

1. IV. pafta, 5 numarada kayıtlı bulunan 78x25x6 ebadındaki taş 1287 (1870/71) tarihli olup, *Kadıköylü Abdi Baba*'ya aittir. Kuşadalı İbrahim'e bağlı bulunması sebebiyle Halvetî olduğu bilinen Abdi Baba'nın aynı zamanda Mevlevî muhibbânından olduğu anlaşılmaktadır.

2. Aynı pafta, 9 numarada kayıtlı bulunan 52x19x6 ebadındaki taşın altı kırık olması sebebiyle tarihi ve ait olduğu kimsenin açık kimliği bilinmemektedir. Kitabenin mevcut kısmında yer alan ifadelerden el-Hac Derviş Mehmed'in, muhtemelen çocuk yaşta vefat etmiş olan oğluna ait olduğu anlaşılmaktadır.

3. Aynı paftada, 11 numarada kayıtlı bulunan 113x25x13 ebadındaki 1244 (1828/29) tarihli taş *Seyyid Halil*'e aittir. Sikkeli şâhidesiyle tipolojik olduğu kadar, kitâbesinin muhtevası ile de tipik bir Mevlevî mezar taşı olarak dikkati çeken kitabenin en önemli özelliklerinden birisi de, aşağıda verilecek olan tam metinden de takip edilebilecek olan, Seyyid Halil'in ölümü üzerine ebced hesabıyla düşülmüş olan bir tarih cümlesini bünyesinde barındırıyor olmasıdır.

4. Aynı paftada, 12 numarada kayıtlı 130x29x9 ebadındaki taşın en önemli özelliği, birer yıl arayla vefat etmiş olan Mevlevî karı-koca için müşterek kullanılmış olmasıdır. Bunlardan el-Hac Ahmed Nazif Beğ'in 20.M.1270 (23.10.1853), hanımı Şerife Aişe Hanım'ın ise 1271 (1854/55)'de vefat etmiş olduğu anlaşılmaktadır.

5. Aynı paftada, 14 numarada kayıtlı bulunan 105x24x8 ebadındaki 7.R.1226 (01.05.1811) tarihli taş *Emanetçi Derviş Abdülaziz Mehmed*'e ait bulunmaktadır. Kitabede Mevlevî tabiri geçmemekle beraber, şâhidenin tepeliğindeki sikke yanında, kitabede yer alan derviş tabirinden Abdülaziz Mehmed'in mevlevî olduğu anlaşılmaktadır.

6. Aynı paftada, 16 numarada kayıtlı, 147x34x10 ebadındaki dolama destarlı sikkeli taş 1305 (1887/88) tarihli olup, *Hâfız Ali Dede Efendi*'ye aittir. Ebced hesabıyla düşülmüş olan bir tarih cümlesinin de yer aldığı kitâbede yer alan ifadelerden, Kur'an tilâvetindeki mahâreti ve sesinin güzelliği ile zamanında Bursa'da şöhrat bulmuş olan Hâfız Ali Dede Efendi'nin aynı

zamanda Sultan I. Murad Mihrab Câmii'nde başimamlık vazifesini ifa etmiş olduğu anlaşılmaktadır.

7. Aynı paftada, 17 numarada kayıtlı, 132x28x12 ebadındaki 1254 (1838/39) tarihli, herhangi bir bezeme unsuru taşımayan, sade sikkeli taş *Abdi Dede*'ye ait bulunmaktadır. Aşağıda verilecek olan metinden de takip edilebileceği üzere, tasavvufî ifadeler yanında, *Abdi Dede*'nin vefatına düşülmüş olan tarih cümlesi, kitâbenin önemli özelliklerindendir.

8. Aynı paftada, 25 numarada kayıtlı bulunan, 75x22x10 ebadındaki 1261 (1845) tarihli tepeliği kopmuş olan taş, *Sertabbah Ahmed Yektâ Dede*'ye aittir.

9. Aynı paftada, 35 numarada kayıtlı, 110x25x8 ebadındaki 1288 (1871/72) tarihli taş, Mevlevî muhibbânından Şâhin Lala mütevellîsi Mehmed Beğzâde es-Seyyid Derviş Mehmed İzzet Beğ'e aittir.

10. Aynı paftada, 40 numarada kayıtlı bulunan 80x29x4 ebadındaki, tepeliği stilize edilmiş akant yapraklarıyla tezyin edilmiş olan Hadîce Tûtî'ye ait taşın alt kısmının betonlanmış olması sebebiyle, tarihi tespit edilememektedir. Ancak, kitâbede yer alan ifadelerden, Hadîce Tûtî'nin uzun zaman Mevlevîhâne'nin mutfak ve sair hizmetlerini ifa etmiş olduğu anlaşılmaktadır.

11. Aynı paftada, 41 numarada kayıtlı, 89x19x6 ebadındaki 1252 (1836/37) tarihli, tepeliği kopmuş olan taş, Mevlevî Mehmed Molla Dede'ye ait bulunmaktadır.

12. Aynı paftada, 99 numarada kayıtlı bulunan mezar taşı, ait olduğu kimsenin kimliği bakımından oldukça önemlidir. 113x23x9 ebadındaki 1182 (1768/69) tarihli taş Mehmed Sâdık Dede'ye aittir. Mevlevîhâne'nin 4. şeyhi Sâlih Dede'nin oğlu olan Mehmed Sâdık Dede'nin dergâhın 7. Postnişîni olduğu anlaşılmaktadır. Mezar kitâbesinde yer alan metin ve düşürülmüş olan tarih Abdüssamed-zâde Seyyid Mehmed'in inşâsıdır¹⁰.

13. Aynı paftada, 100 numarada kayıtlı, 168x43x15 ebadındaki 1244 (1828/29) tarihli mezar taşı *Hacı Ali Baba Efendi*'ye aittir. Kitâbede yer alan ifadelerden, Hacı Ali Baba'nın, esasen Nakşibendî tarikatına mensup olmakla beraber, Mevlevî muhibbânından olduğu anlaşılmaktadır.

14. Aynı paftada, 101 numara ile kayıtlı olan, 118x34x7 ebadındaki 15 Şaban 1332 (09.VII.1914) tarihli mezar taşı da, Mevlevî şeyh ailesi mensuplarından birine ait olması bakımından oldukça önemlidir. İki parça halinde kırılmış olan ve tepeliğinde rölyef şeklinde işlenmiş olan Mevlevî sikkesi bulunan lahit mezar taşı Ümmügülsüm Hanım'a aittir. Dergâhın 12. Postnişîni Şeyh Nizâmeddin Efendi'nin (Öl. 1276) hanımı olan Ümmügülsüm

¹⁰ Bkz. Mustafa Kara, *Bursa'da Tarikatlar ve Tekkeler I*, Bursa 1990, s. 136-137.

Hanım'ın aynı zamanda Mevlevîhâne'nin son şeyhi Mehmed Şemseddin Dede'nin vâlidresi olduğu anlaşılmaktadır.

15. Aynı paftada, 102 numarada kayıtlı bulunan 72x25x20 ebadındaki Şubat 1334 (Şubat 1918) tarihli mezar, mermerden yapılmış sanduka biçimindedir. Alınlığında, rölyef biçiminde hilâl içerisine işlenmiş olan destarlı sikke ile dikkati çeken mezarda Mevlevî Şeyhi Şemseddin Efendizâde Sâhib Efendi'nin kerîmesi Gevher Hanım medfun bulunmaktadır.

16. V. paftada, 21 numarada kayıtlı bulunan, 112x23x10 (baş), 97x27x7 (ayak) ebadındaki 1203 (1788/89) tarihli taş Güzelhisârî el-Hac Mehmed Dede Efendi'ye aittir.

17. Aynı paftada, 29 numarada kayıtlı, 107x34x5 ebadındaki 1 Receb 1346 tarihli İbrâhim oğlu el-Hac Mehmed Dede Efendi'ye aittir. Şâhide, tepeliğine kabartma şeklinde işlenmiş olan sikke ile dikkati çekmektedir.

18. V. paftada, 61 numarada kayıtlı bulunan 147x37x13 (baş), 123x34x8 (ayak) ebadındaki taşlar Karamânî Mustafa Rüşdü Dede'ye aittir. Kitâbede yer alan ifadelerden, Mustafa Rüşdü Dede'nin Şeyh Ahmed Cünûnî Efendi'nin türbedârı olduğu anlaşılmaktadır.

Emir Sultan Mezarlığı (ES)

Yukarıda da işaret edilmiş olduğu üzere, Mevlevîhânenin hemen yanında yer alması dolayısıyla, yoğun bir Mevlevî defnine sahne olduğu anlaşılan Pınarbaşı kabristanı dışında, Emir Sultan mezarlığında da iki adet Mevlevî mezar taşı tespit edilmiştir.

Bunlardan, I. pafta, 75 numarada kayıtlı olan, 155x35x8 ebadındaki, 1293 (1876) tarihli mezar taşı, Mevlevî dergâhının 12. Postnişini Nizâmeddin Efendi'nin kızı Şerife Muhsine Hanım'a aittir. Tepeliği kadın başı şeklinde barok karakterli bitki desenleriyle süslenmiş olan şâhidenin en dikkate değer unsurlarından biri de, alınlığında rölyef şeklinde işlenmiş olan destarlı Mevlevî sikkesidir.

Emir Sultan Mezarlığı'nda, yine I. paftada, 83 numarada kayıtlı bulunan, 180x84 ebadındaki, İyd-ı asha 1308 (Kurban Bayramı 1891) tarihli silindirik mezar taşı da Şeyh Nizâmeddin Dede'nin kızı Hadîce Necibe Hanım'a aittir. Şâhidenin alınlığında, kabartma şeklinde işlenmiş olan destarlı Mevlevî sikkesi oldukça dikkat çekicidir.

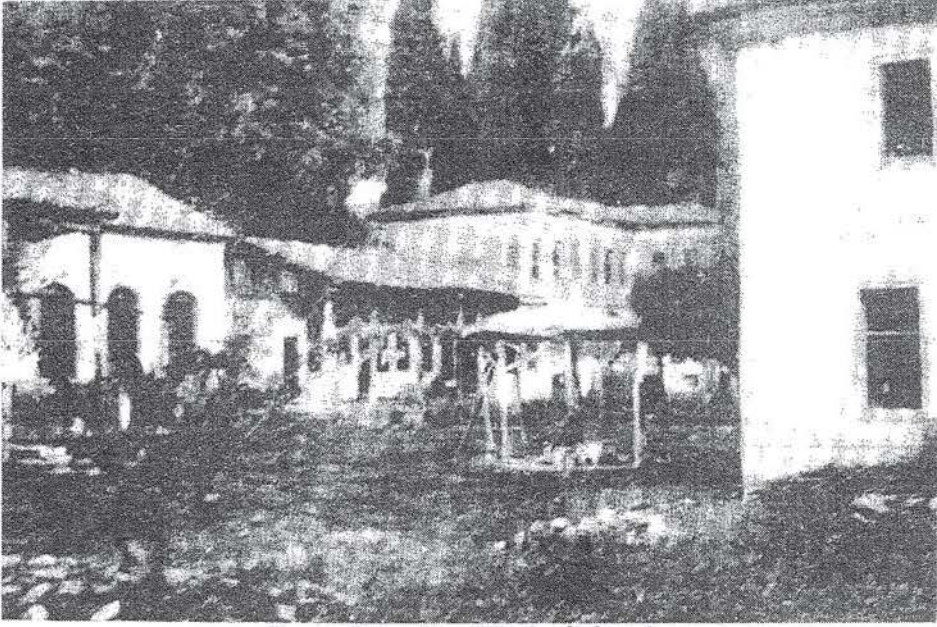
Buraya kadar, kısaca temas edilmiş olan söz konusu 20 Mevlevî mezar kitâbesini, fotoğraf ve transkripsiyon metinleriyle aynen vermek daha yararlı olacaktır.

PINARBAŞI MEZARLIĞI

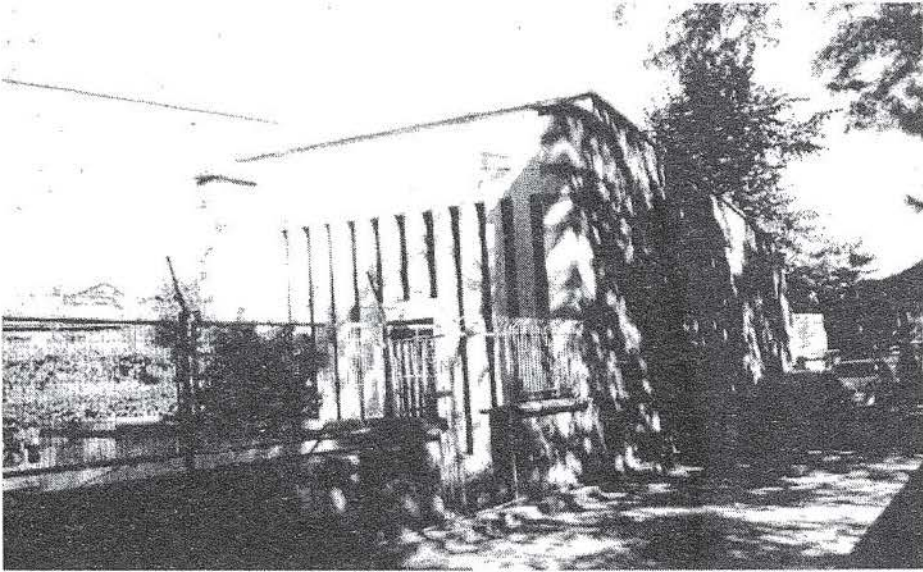
Sıra No	Envanter No	Kime Ait Olduğu	Tarihi
1	PB IV/05	Kadıköylü Abdi Baba	1287 (1870/71)
2	PB IV/09	el-Hac Derviş Mehmed'in Oğlu	Tarihsiz
3	PB IV/11	Seyyid Halil	1244 (1828/29)
4	PB IV/12	el-Hac Ahmed Nazif Beğ ve Hanımı Şerife Aişe Hanım	20 M 1270 (23.X.1853) ve 1271 (1854/55)
5	PB IV/14	Emanetçi Derviş Abdülaziz Mehmed	7 R 1226 (01.V.1811)
6	PB IV/16	Hâfız Ali Dede Efendi	1305 (1887/88)
7	PB IV/17	Abdi Dede	1254 (1838/39)
8	PB IV/25	Sertabbah Ahmed Yekta Dede	1261 (1845)
9	PB IV/35	es-Seyyid Derviş Mehmed İzzet Beğ	1288 (1871/72)
10	PB IV/40	Hadice Tutî	Tarihsiz
11	PB IV/41	Mehmed Molla Dede	1252 (1836/37)
12	PB IV/99	Mehmed Sâdık Dede	1182 (1768/69)
13	PB IV/100	Hacı Ali Baba Efendi	1244 (1828/29)
14	PB IV/101	Ümmügülsüm Hanım	15 Şaban 1332 (09.VII.1914)
15	PB IV/102	Gevher Hanım	Şubat 1334 (Şubat 1918)
16	PB V/21	Güzelhisarî el-Hac Mehmed Dede Efendi	1203 (1788/89)
17	PB V/29	İbrahim oğlu el-Hac Hâfız Mehmed Hilmi Efendi	1 Receb 1346 (25.XII.1927)
18	PB V/61	Karamanî Mustafa Rüşdü Dede	13 Receb 1317 (17.XI.1899)

EMİR SULTAN MEZARLIĞI

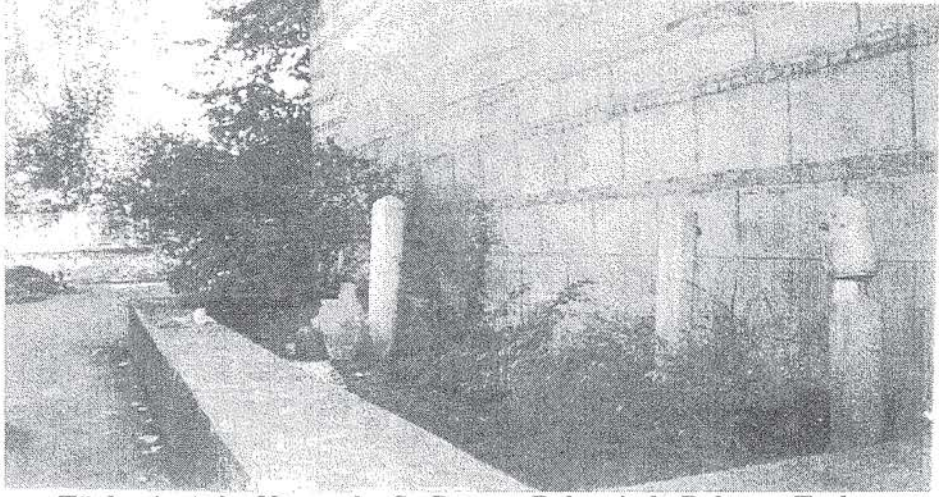
Sıra No	Envanter No	Kime Ait Olduğu	Tarihi
1	ES I/75	Şerife Muhsine Hanım	1293 (1876)
2	ES I/83	Hadice Necîbe Hanım	İyd-ı asha 1308 (Kurban Bayramı 1891)

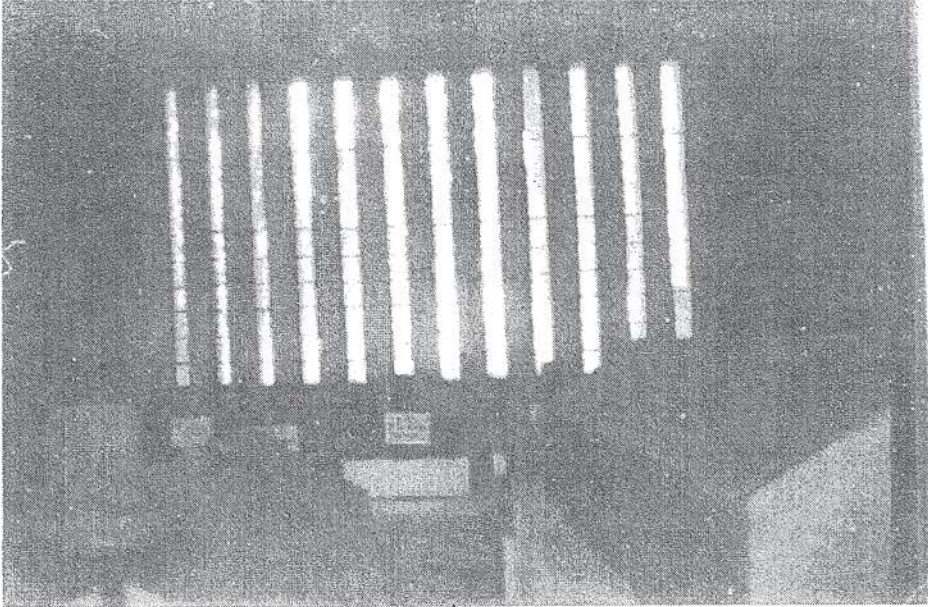
Bursa Pınarbaşı Mevlevîhânesi

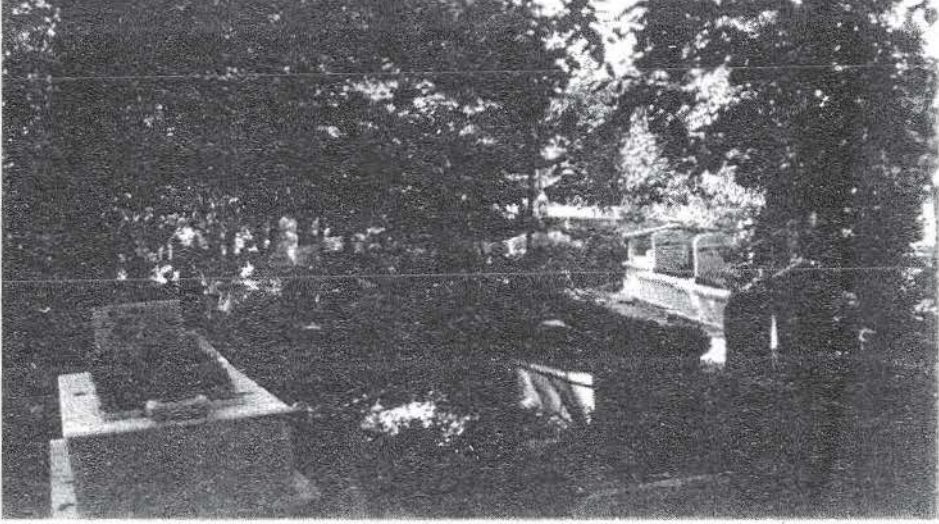
Pınarbaşı Mevlevî Tekkesi - Türbenin Yoldan Görünümü

Türbenin Arka Kısımında, Su Deposu Bahçesinde Bulunan Taşlar

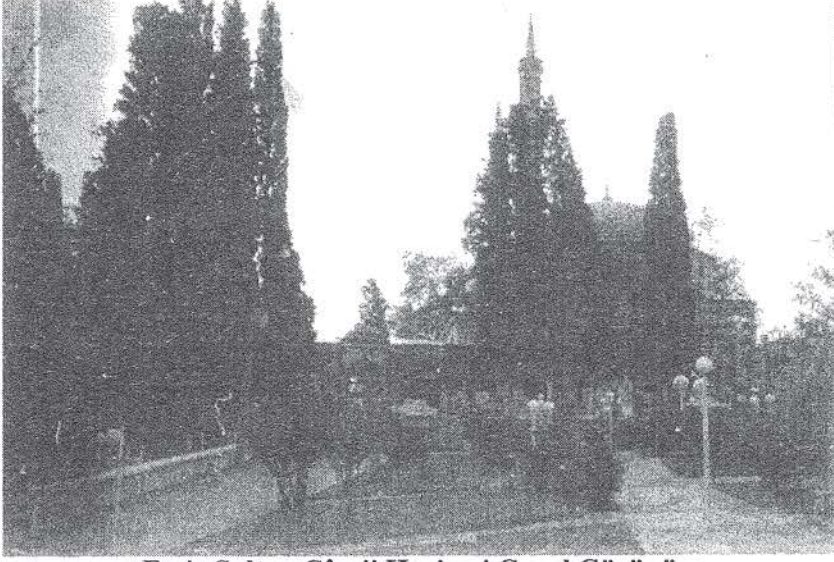
Türbeden İç Görünüm

Pınarbaşı Mezarlığı'ndan Görünüm

Pınarbaşı Mezarlığı'nda Dağınık Haldeki Sikkelerden Biri ve Üzerine Sikke Yerleştirilmiş Bir Mezar Taşının İki Görüntüsü

Emir Sultan Câmii Haziresi Genel Görünüm

PINARBAŞI MEZARLIĞI

SIRA NO: 1

ENVANTER NO: PB IV/05

Kadıköylü el-Hac Abdi Baba

1. Hûve'l-Bâkî
2. Kuşadalı merhûm İbrâhim
3. Efendi kaddese sırrehü'l-'azîz
4. hazretleri münîbânından ve tarîkat-ı
5. 'aliyye-i Mevleviyye muhibbânından
Kadıköylü
6. el-Hac 'Abdi Babanın
7. ruhuna Fâtiha sene 1287

SIRA NO: 2

ENVANTER NO: PB IV/09

**Mevlevî el-Hac Derviş Mehmed'in
Mahdûmu**

1. Hüve'l-Bâkî
2. Seyyid Nizamoğlu
3. Mevlevî el-Hac Derviş
4. Mehmedin mahdûmu
[kırık]

SIRA NO: 3

ENVANTER NO: PB IV/11

Seyyid Halil

1. Hüve'l-Bâkî
2. hâk-i pâ-yı hazret-i Mollâ-yı Rûm
3. ya'ni bu Seyyid Halil mağfûr ola
4. 'azm ederken Konyaya sad şevkle
5. Pîr Cünûnî etdi celb ma'zûr ola
6. ola Mevlânâ şefî' ve yâveri
7. rûz-ı mahşer tâ ki nefh-i sûr ola
8. sinlerin çıkdıkda târihin dedi
9. medfeni Seyyid Halilin nûr ola
10. sene 1244

SIRA NO: 4

ENVANTER NO: PB IV/12

El-Hac Ahmed Nazîf Beğ ve Hanımı Şerîfe Âîşe Hanım

1. Hûve'l-Hayyü'l-Bâkî
2. Âsitâneli merhûm
3. Çadircıbaşı-zâde
4. muhibb-i Mevlevî merhûm
5. ve mağfûrunleh el-Hac
6. Ahmed Nazîf Beğ ruhiyçün
7. el-Fâtiha 20 M sene 1270 ve halîle-i
8. muhteremeleri Kurşunî-zâde
9. el-Hac Ali Beğ kerîmesi Şerîfe
10. 'Âîşe Hanım ruhuna Fâtiha sene 1271

SIRA NO: 5

ENVANTER NO: PB IV/14

Emanetçi Dervîş Abdülazîz Mehmed

1. Elhamdülillah 'ale'l-İslâm
2. ve 'ala tevfikü'l-imân
3. merhûm Emanetçi Dervîş
4. Abdü'l-'azîz Mehmed
5. ruhiyçün el-Fâtiha
6. 7 R sene 1226

SIRA NO: 6

ENVANTER NO: PB IV/16

Hâfız Ali Dede Efendi

1. Hûve'l-Hayyü'l-Bâkî
2. Hâfız Dede Efendi kıldı vedâ'-ı fâni
3. şehrâh-ı Mevlevîde bir zât idi dil-âgâh
4. Sultan Murâd-ı evvel Mihrab Câmii'nde
5. olmuşdu baş-imamet âna mevâtıbttegâh (?)
6. Kur'ân tilâvetinde hûş-hân idi hoş elhân
7. etmişdi hüsni-i ahvâl ihsân cenâb-ı Allah
8. âyîn-hânlığıyla bahş eyleyüb safâyı
9. efzûn olurdu dâim şevk-i semâ'-i dergâh
10. nakş etdi harf-i ma'cim levh-i beyâna tarih
11. Hâfız Ali Efendi göçdü bekâyâ nâgâh
12. sene 1305

SIRA NO: 7

ENVANTER NO: PB IV/17

Abdi Dede

1. Hûve'l-Hayyü'l-Bâkî
2. bezl-i ten eyler iken matbah-ı mollada bu cân
3. misl-i pervâne yanub yakılarak leyl û nehâr
4. dahi şemm eylemedin bû-yı murâdı hayfa
5. kıldı sâki ecel-i sâğar 'ömrün ...
6. ermedin çille-i sûrîsi dahi pâyâne
7. eyledi nakd-ı revânın reh-i mollaya nisâr
8. göricek solduğunu gül gibi cânlar açmadın
9. ... sineye döküb ederler izhâr
10. 'adeni zeyn etdi bu tarihte mânend-güher
11. Hâfız Abdi Dede der revnak-ı kurb-i didâr
12. sene 1254

SIRA NO: 8

ENVANTER NO: PB IV/25

Sertabbah Ahmed Yektâ Dede

1. Hûve'l-Bâkî
2. Merhûm Ser
3. Tabbah Ahmed
4. Yektâ Dede
5. rûhiyçün
6. Fâtiha 1261

SIRA NO: 9

ENVANTER NO: PB IV/35

Es-Seyyid Derviş Mehmed İzzet Beğ

1. Hûve'l-Hallâkü'l-Bâkî
2. dilerim bakmaya rabbim yüzümün karasına
3. giremez kimse efendiyle kulun arasına
4. tarikat-ı 'aliyye-i Mevlevîye muhibbânından
5. Şahin Lala mütevellisi Mehmed Beğ-
6. zâde merhûm ve mağfûrunleh
7. es-Seyyid Derviş Mehmed 'İzzet
8. Beğ Efendi ruhiyçün
9. el-Fâtiha fi sene 1288

SIRA NO: 10

ENVANTER NO: PB IV/40

Hadice Tufi

1. Hûve'l-Hayyü'l-Bâkî
2. bu 'âlem-i fânide iktisâb-ı hayat
3. tayyibe-i bakıyye-i niyyet-i hâlisesiyle
4. Mevlevihâne-i feyz-âşiyânenin
5. hidemât-ı tabhiyye ve sâiresine
6. müddet-i medîde sa'y-i mevfûr eden
7. tâcü'l-muhadderât Hadîce Tufînin
8. [Altı betonlanmış]

SIRA NO: 11

ENVANTER NO: PB IV/41

Mevlevî Mehmed Molla Dede

1. Hûve'l-Bâkî
2. Nev-civânım uçdu cennet bağına
3. derdi kaldı vâlideyni yanına
4. Gâlib Paşanın Tatar Ağası
5. Ali Ağanın mahdûmu ve ciğer-pâresi
6. Mevlevî merhûm Mehmed Molla Dedenin
7. ruhiyçün Fâtîha sene 1252

SIRA NO: 12

ENVANTER NO: PB IV/99

Şeyh Mehmed Sâdık Dede

1. Hûve'l-Hallâkü'l-Bâkî
2. yâ ilahî Şeyh Mehmed Sâdıkın
3. cennet-i 'aden ola kabir-i enveri
4. çok zaman ihlâsıyla olmuş idi
5. sâlikân-ı Mevlevînin rehberi
6. 'âkıbet câm-ı memâtı nûş edüb
7. hakka teslim eyledi cân û seri
8. oldu târihi bu nazm-ı âb-dâr
9. nûş ede me'vâda âb-ı kevseri
10. sene 1182

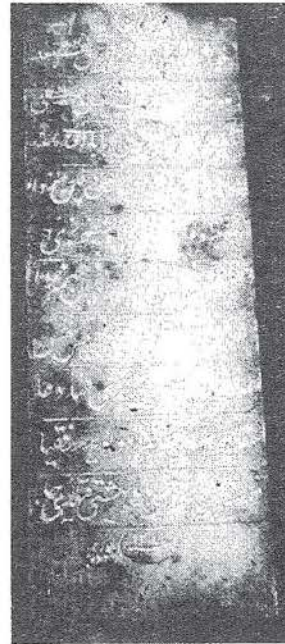

SIRA NO: 13

ENVANTER NO: PB IV/100

Hacı Ali Baba Efendi

1. Küllü men aleyha fân
2. Hoca-i ilm-i ledün bir tarîk-i Nakşibend
3. Mevlevî meşreb muhib-i hândân-ı Mustafa
4. ya'ni ol Hacı Ali Baba Efendi nâmdâr
5. eylemişdi kûşe-i vahdette çokdan inzivâ
6. râm olmuşdu harîm-i kâbeyi keşfe sûzî
7. âmindan nice sırr-ı hüda
8. Allah Allah diyerek aher edüb habs-i nefis
9. Alem-i bâlâya ruhu gitti manend-i dua
10. Şâhidim tarihine nezr-i Mevlevîdir rıfkıyâ
11. ... iken göçdü Ali Baba Behiştî kıldı câh
12. sene 1244 Nuri Dede

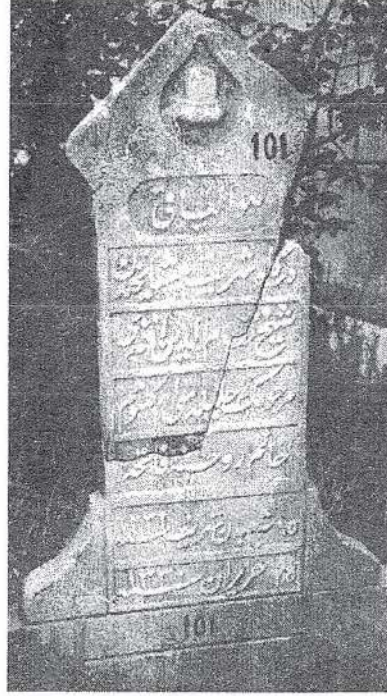

SIRA NO: 14

ENVANTER NO: PB IV/101

**Şeyh Nizâmeddin Efendi'nin Halilesi
Ümmügülsüm**

1. Hüve'l-Bâkî
2. dergâh-ı şerîf meşâyihinden
3. Şeyh Nizâmeddin Efendi
4. merhûmun halilesi Ümm-i Gülsüm
5. Hanım ruhuna Fâtiha
6. 15 Şa'ban-ı şerîf sene 1332
7. 25 Haziran sene 1330

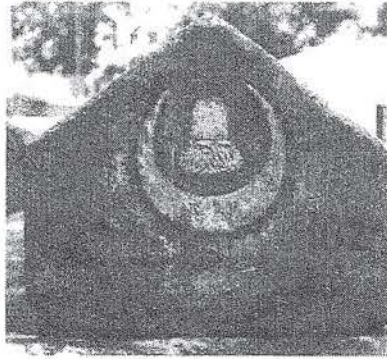

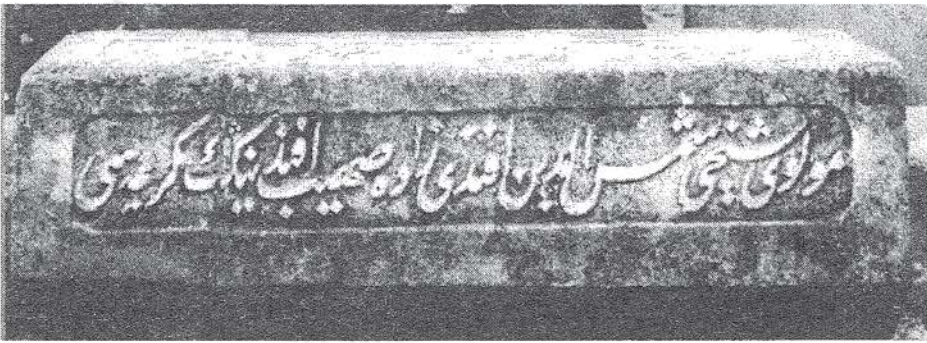
SIRA NO: 15

ENVANTER NO: PB IV/102

Şemseddin Efendi-zâde Gevher Hanım

1. Mevlevî Şeyhi Şemseddin Efendi-zâde Sahîb Efendinin kerîmesi
2. Gevher Hanımın kabridir Tevellüdü Şubat 332 İrtihâli Şubat 334

SIRA NO: 16

ENVANTER NO: PB V/21

El-Hâc Mehmed Dede Efendi Güzelhisârî

1. Tarih-i vefât ve hitamehu
2. el-misk merhûm
3. ve mağfûrunleh el-Hâc Mehmed
4. Dede Efendi Güzel
5. Hisârî ruhiyçün fâtiha
6. sene 1203

SIRA NO: 17

ENVANTER NO: PB V/29

İbrâhim oğlu el-Hac Hâfız Mehmed Hilmi Efendi

1. Hûve'l-Bâkî
2. bakub geçme ricam budur ey Muhammed ümmeti
3. mevtanın diriden hemân bir Fâtihadır minneti
4. Sahafhâne du'âgûru Mücellid ve Mevlevî
5. İbrâhim oğlu el-Hac Hâfız
6. Mehmed Hilmi Efendinin ruhiyçün Fâtiha
7. 1 Receb-i şerif sene 1346 fi 23 Kânûn-ı evvel sene 1927

SIRA NO: 18

ENVANTER NO: PB V/61

Karamânî Mustafa Rüşdü Dede

1. Destûr yâ Hazret-i pîr-i dest-gîr
2. fâniyet-i cihândır o vefâ-nist
3. bâkî heme ust cümle fânist
4. bu hâk-i pâkde medfûn ve rahmet-i
rahmana makrûn olan
5. cân-ı ecille-i ricâl-i mevleviyyeden
kutbü'l-ârifîn
6. gavsü'l-vâsılın eş- Şeyh Ahmedü'l-
Cünûnî
7. hazretlerinin türbe-i şerîfesi hizmetine
vakf-ı
8. vücûd eden Karamânî Mustafa Rüşdü
Dede Efendidir
9. Vâkif-ı serâir-i ma'nevi bir Mevlevî idi
10. âsitâne-i Hazret-i pîr'den işbu dergâh-ı
feyz
11. ... bi'l-vürûd ve tekmîl-i hidemât ve
sülûk
12. Eylemiş bir vücûd-ı nâdirü'l-mevcûd ve
misl-i mefkud bir merd-i
13. mes'ud iken bu tarihte miyân-ı
muhibbândan sırrı oldu
14. mev'ada yakdı cânı fevt dede
15. Hak teâlâ garîk-i rahmet ide
16. rahmetillâhi aleyh rahmete ve es'âte
17. 13 Recebü'l- mürecceb sene 1317

EMİR SULTAN CÂMİİ HAZİRESİ

SIRA NO: 1

ENVANTER NO: ES I/75

Muhsîne Hanım

1. Çün Nizâmeddin Efendi Hazreti
2. Seyyîd-i âli nesebdır bî-gümân
3. Hânkâh-ı Mevlevîde şeyh olub
4. Bursayı pür-feyz ederdi bir zaman
5. cûş edüb şevk-i cemâl etmiş idi
6. cânib-i vuslat-sarây-ı Kudüse cân
7. şimdi de bir duhter-i sa'd-ı ahterî
8. necm-i subh-âsâ akval etdi hemân
9. bu Şerîfe Muhsîne Hanım derîğ
10. pek civândı kıldı rihlet nâgehân
11. şem'-i 'ömrün söndürüb bād-ı verem
12. âşikâr oldu şehâdetden nişân
13. akrabâ ve dâder ve hemşîresi
14. mâderiyle oldular mâtem-günân
15. nâ-murâd etdi cihânı terk âgâh
16. hecle-gâh olsun harîm-i kudsiyân
17. yazdı bâ-ilhâm târihin senîh
18. oldu 'adene Muhsîne Hanım revân
19. sene 1293

SIRA NO: 2

ENVANTER NO: ES I/83

Hadîce Necîbe Hanım

1. Hûve'l-Hayyü'l-Bâkî
2. Seyyid Nizâm hazretleri
3. sülâlesinden Mevlevî
4. Şeyhi Nizâmeddîn
5. Efendinin kerîmesi
6. ve Emîniyye Dergâhı
7. Postnişîni Şeyh
8. Emîn Efendi'nin hafîdesi
9. Hadîce Necîbe Hanımın
10. kabr-i münevveridir el-Fâtiha
11. fi 'ıyd-ı 'asha sene 1308

